

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA

15. ledna 2002(*)

„řízení o předběžné otázce – článek 12 ES a čl. 39 odst. 2 ES – Dávky ve stáří – Úmluva o sociálním zabezpečení uzavřená mezi Italskou republikou a Švýcarskou konfederací – Nezohlednění dob pojištění získaných ve Švýcarsku francouzským státním příslušníkem“

Ve věci C-55/00,

jejímž předmětem je žádost předložená Soudnímu dvoru na základě článku 234 ES Tribunale ordinario di Roma (Itálie), směřující k získání, ve sporu probíhající před tímto soudem mezi

Elide Gottardo

a

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu článku 12 ES a čl. 39 odst. 2 ES,

SOUDNÍ DVŮR,

ve složení G. C. Rodríguez Iglesias, předseda, F. Macken a S. von Bahr, předsedové senátů, C. Gulmann, D. A. O. Edward (zpravodaj), A. La Pergola, L. Sevón, M. Wathelet, V. Skouris, J. N. Cunha Rodrigues a C. W. A. Timmermans, soudci,

generální advokát: D. Ruiz Jarabo Colomer,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, rada,

s ohledem na písemná vyjádření předložená:

- za E. Gottardo R. Ciancaglini a M. Rossi, avvocatessa,
- za Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) C. De Angelisem a M. Di Lullem, avvocati,
- za italskou vládu U. Leanzou, jako zmocněncem, ve spolupráci s D. Del Gaizem, avvocato dello Stato,
- za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocněnkyní,
- za Komisi Evropských společenství P. Hillenkampem, E. Traversou a N. Yerrel, jako zmocněnci,

s přihlédnutím ke zprávě k jednání,

po vyslechnutí ústních vyjádření E. Gottardo, Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), italské vlády a Komise na jednání konaném dne 6. března 2001,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 5. dubna 2001,
vydává tento

Rozsudek

1 Usnesením ze dne 1. února 2000, došlým Soudnímu dvoru dne 21. února 2000, položil Tribunale ordinario di Roma na základě článku 234 ES předložnou otázku týkající se výkladu článku 12 ES a čl. 39 odst. 2 ES.

2 Tato otázka byla vznesena v rámci sporu mezi E. Gottardo, francouzskou státní příslušnicí, a Istituto nazionale della previdenza sociale (dále jen „INPS“) ohledně nároku E. Gottardo na italský starobní důchod.

Právní úprava Společenství

3 Článek 12 ES stanoví:

„V rámci použití této smlouvy, aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.

Rada může postupem podle článku 251 přijímat předpisy zakazující takovou diskriminaci.“

4 Podle čl. 39 odst. 1 a 2 ES:

„1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků ve Společenství.

2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.“

5 Koordinace vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení spadá do rámce volného pohybu osob a je předmětem nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatnění systému sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměňovacím a aktualizovaném nařízením Rady (EHS) č. 2001/83 ze dne 2. června 1983 (Úř. věst. L 230, s. 6), ve znění nařízení Rady (ES) č. 3096/95 ze dne 22. prosince 1995 (Úř. věst. L 335, s. 10, dále jen „nařízení č. 1408/71“).

6 Článek 3 nařízení č. 1408/71 stanoví:

„1. S výhradou zvláštních ustanovení tohoto nařízení mají osoby s bydlištěm na území jednoho z členských států, na něž se vztahuje toto nařízení, stejná práva a povinnosti podle právních předpisů kteréhokoli členského státu jako státní příslušníci uvedeného státu.

2. [...]

3. Není-li v příloze III stanoveno jinak, vztahují se úmluvy o sociálním zabezpečení, které zůstávají v platnosti podle čl. 7 odst. 2 písm. c), a úmluvy uzavřené na základě čl. 8 odst. 1 na všechny osoby, na které se vztahuje toto nařízení.“

7 Článek 1 písm. j) první pododstavec a čl. 1 písm. k) nařízení č. 1408/71 stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení:

[...]

j) se ‚právními předpisy‘ rozumí pro každý členský stát právní a správní předpisy a jiná ustanovení a všechna ostatní prováděcí opatření, současná i budoucí, týkající se odvětví a systému sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2 nebo zvláštních nepříspěvkových dávek uvedených v čl. 4 odst. 2a.

[...]

k) se ‚úmluvou o sociálním zabezpečení‘ rozumí jakákoli dvoustranná nebo vícestranná dohoda, která je nebo bude závazná výlučně pro dva nebo více členských států, a jakákoli jiná vícestranná dohoda, která je nebo bude závazná pro alespoň dva členské státy a jeden nebo více ostatních států v oblasti sociálního zabezpečení, pro všechny nebo někter[é] odvětví a systémy vyjmenované v čl. 4 odst. 1 a 2, jakož i dohody jakéhokoli druhu uzavřené na základě uvedených dohod.“

Vnitrostátní právní úprava

8 Italská republika a Švýcarská konfederace podepsaly v Římě dne 14. prosince 1962 dvoustrannou úmluvu o sociálním zabezpečení, jakož i závazný protokol a společná prohlášení k ní (dále jen „italsko-švýcarská úmluva“). Italská republika ratifikovala tuto úmluvu zákonem č. 1781 ze dne 31. října 1963 (GURI č. 326 ze dne 17. prosince 1963) a úmluva vstoupila v platnost dne 1. září 1964.

9 Článek 1 odst. 1 italsko-švýcarské úmluvy stanoví:

„Tato úmluva se použije:

a) ve Švýcarsku;

[...]

b) v Itálii;

i) na právní předpisy týkající se pojištění pro případ invalidity, stáří a úmrtí živitele, včetně zvláštních režimů, které u určitých kategorií pracovníků nahrazují obecný režim;

[...]“

10 Podle článku 2 italsko-švýcarské úmluvy „je se švýcarskými a italskými státními příslušníky zacházeno stejně, pokud jde o práva a povinnosti vyplývající z ustanovení právních předpisů uvedených v článku 1“.

11 Článek 9, který je uveden v kapitole 1, nazvané „Pojištění pro případ invalidity, stáří a úmrtí živitele“, třetí část italsko-švýcarské úmluvy, zakotvuje zásadu, kterou lze kvalifikovat jako „zásadu sřítání“. Odstavec 1 tohoto článku stanoví:

„Pokud pojištěný nemůže pouze na základě dob pojištění a podobných dob získaných podle italských právních předpisů uplatňovat nárok dávku v invaliditě, ve stáří nebo na dávku pozůstalým podle těchto právních předpisů, sřítají se za účelem vzniku nároku na uvedené dávky doby získané ve švýcarském systému pojištění pro případ stáří a úmrtí živitele (příspěvkové a obdobné doby) s dobami získanými v italském systému pojištění, jestliže se tyto doby

nepřekrývají.“

12 Dne 2. dubna 1980 obě smluvní strany podepsaly dodatek k italsko-švýcarské úmluvě, který Italská republika ratifikovala zákonem č. 668 ze dne 7. října 1981 (GURI č. 324 ze dne 25. listopadu 1981) a který vstoupil v platnost dne 10. února 1982. Cílem článku 3 tohoto dodatku je rozšířit dosah zásady sřítání, jak je definována v předchozím bodě, tím, že do čl. 9 odst. 1 švýcarsko-italské úmluvy byl vložen tento pododstavec:

„Pokud pojištěný nemůže uplatňovat nárok na dávky ani s ohledem na předchozí pododstavec, přičítají se také doby pojištění získané ve třetích zemích, s nimiž jak Švýcarsko, tak Itálie uzavřely úmluvy o sociálním zabezpečení týkající se pojištění pro případ stáří, úmrtí živitele a invalidity.“

13 V době, kdy tento dodatek vstoupil v platnost, patřily k zemím, u nichž bylo sřítání dob pojištění možné, tyto: Belgické království, Dánské království, Spolková republika Německo, řecká republika, Španělské království, Lucemburské velkovévodství, Nizozemské království, Rakouská republika, Švédské království, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Lichtenštejnské knížectví, Spojené státy americké a Federativní republika Jugoslávie. Vzhledem k tomu, že Francouzská republika neuzavřela úmluvu se Švýcarskou konfederací, nemohou být doby pojištění získané ve Francii zohledněny v rámci italsko-švýcarské úmluvy pro nabytí nároku na dávky ve stáří a invaliditě a dávky pozůstalým.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

14 Elide Gottardo, od narození italská státní příslušnice, se vzdala této příslušnosti ve prospěch francouzské státní příslušnosti poté, co se dne 7. února 1953 ve Francii provdala za francouzského státního příslušníka. Podle informací uvedených ve spisu E. Gottardo byla v té době nucena přijmout státní příslušnost svého manžela.

15 Elide Gottardo pracovala postupně v Itálii, Švýcarsku a Francii a v těchto zemích odváděla příspěvky na sociální zabezpečení, a to v Itálii 100 týdenních příspěvků, ve Švýcarsku 252 týdenních příspěvků a ve Francii 429 týdenních příspěvků. Je jí vyplácen švýcarský a francouzský starobní důchod, které jí byly přiznány, aniž by musela využít sřítání dob pojištění.

16 Z informací poskytnutých Soudnímu dvoru vyplývá, že E. Gottardo si přeje obdržet italský starobní důchod podle italské právní úpravy v oblasti sociálního zabezpečení. Nicméně přesto, že italské orgány v souladu s článkem 45 nařízení č. 1408/71 zohlednily doby pojištění získané ve Francii, seřtení italských a francouzských dob pojištění jí neumožňuje dosáhnout minimální příspěvkové doby vyžadované italskou právní úpravou pro vznik nároku na italský důchod. Elide Gottardo by měla nárok na italský starobní důchod pouze tehdy, pokud by podle zásady sřítání stanovené v čl. 9 odst. 1 italsko-švýcarské úmluvy byly zohledněny také doby pojištění získané ve Švýcarsku.

17 Žádost o starobní důchod, kterou podala E. Gottardo dne 3. září 1996, zamítl INPS rozhodnutím ze dne 14. listopadu 1997 z důvodu, že je francouzskou státní příslušnicí, a proto se na ni nevztahuje italsko-švýcarská úmluva. Správní opravný prostředek, který E. Gottardo podala proti tomuto rozhodnutí, INPS zamítl rozhodnutím ze dne 9. června 1998 ze stejného důvodu.

18 Elide Gottardo tedy podala žalobu k Tribunale ordinario di Roma, přičemž poukazovala na to, že jelikož je státní příslušnicí řlenského státu, INPS je povinen přiznat jí nárok na důchod za stejných podmínek, jaké uplatňuje na své státní příslušníky.

19 Vzhledem k tomu, že Tribunale ordinario di Roma má pochybnosti tom, zda zamítnutí

žádosti podané E. Gottardo ze strany INPS, jež je založeno výlučně na francouzské státní příslušnosti E. Gottardo, není v rozporu s článkem 12 ES nebo s článkem 39 ES, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Má pracovník, který je státním příslušníkem členského státu a může se dovolávat odvádění příspěvků na sociální zabezpečení příslušné instituci jiného členského státu [...], nárok na to, aby mu byl přiznán starobní důchod na základě kumulace příspěvků odvedených institucí v zemi, která není součástí Unie, podle úmluvy, kterou uvedený členský stát uzavřel se zmíněnou zemí a již uplatňuje ve prospěch svých státních příslušníků, nebo nikoli?“

Závěry Soudního dvora

20 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda jsou příslušné orgány sociálního zabezpečení prvního členského státu (ve věci v původním řízení Italská republika) povinny, v souladu s povinnostmi v rámci Společenství, které pro ně vyplývají z článků 12 ES a 39 ES, zohlednit pro účely nabytí nároku na dávky ve státní době pojištění získané ve třetí zemi (ve věci v původním řízení Švýcarská konfederace) státním příslušníkem druhého členského státu (ve věci v původním řízení Francouzská republika), jestliže za stejných podmínek odvádění příspěvků zmíněné příslušné orgány na základě dvoustranné mezinárodní úmluvy uzavřené mezi prvním členským státem a třetí zemí uznávají zohlednění takových dob získaných jejich státními příslušníky.

21 Je třeba uvést, že podle článku 12 ES má zásada zákazu diskriminace účinky „[v] rámci použití [...] Smlouvy“ a „aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení“. Tímto posledně uvedeným slovním spojením článek 12 ES odkazuje zejména na jiná ustanovení Smlouvy, v nichž je použito obecné zásady, kterou uvádí, konkretizováno pro zvláštní situace. Tak tomu je mezi jinými u ustanovení týkajících se volného pohybu pracovníků (viz v tomto ohledu rozsudek ze dne 2. února 1989, Cowan, 186/87, Recueil, s. 195, bod 14).

K zásadě rovného zacházení stanovené ve Smlouvě

22 Jelikož E. Gottardo vykonávala povolání učitky jakožto zaměstnaná osoba ve dvou různých členských státech, využila své právo na volný pohyb. Její návrh, který směřuje k přiznání starobního důchodu na základě kumulace dob pojištění, jež získala, spadá jak *ratione personae*, tak *ratione materiae* do působnosti článku 39 ES.

23 Z předkládacího usnesení vyplývá, že příslušné italské orgány umožňují svým státním příslušníkům, kteří odvádějí příspěvky na sociální zabezpečení jak do italského, tak do švýcarského systému sociálního zabezpečení, a jež se tedy nacházejí ve stejné situaci jako E. Gottardo, přiznání starobního důchodu na základě sčítání italských a švýcarských dob pojištění.

24 Jak připustil INPS ve svých vyjádřeních, kdyby si E. Gottardo ponechala italskou státní příslušnost, splnila by podmínky pro vznik nároku na italský starobní důchod. INPS nepopírá, že jediným důvodem zamítnutí žádosti byla francouzská státní příslušnost E. Gottardo. Je tudíž nesporné, že se jedná o rozdílné zacházení založené pouze na státní příslušnosti.

25 Nicméně podle italské vlády a INPS je to, že INPS zamítl přiznat E. Gottardo starobní důchod na základě sčítání dob pojištění, které získala jak v Itálii a Francii, tak ve Švýcarsku, odvodněno skuteností, že uzavření dvoustranné mezinárodní úmluvy pouze jedním členským státem, v projednávaném případě Italskou republikou, s třetí zemí, v projednávaném případě Švýcarskou konfederací, nespadá do pravomoci Společenství.

26 Italská vláda v tomto ohledu odkazuje na znění článku 3 nařízení č. 1408/71, vykládaného

ve světle definic uvedených v čl. 1 písm. j) a k) téhož nařízení, jak je vyložil Soudní dvůr v rozsudku ze dne 2. srpna 1993, Grana-Novoa (C-23/92, Recueil, s. I-4505).

27 Je třeba připomenout, že ve výše uvedené věci Grana-Novoa vykonávala žalobkyně, španělská státní příslušnice, pracovní činnost, na niž se vztahovalo povinné sociální pojištění, nejprve ve Švýcarsku, a poté v Německu. Německé orgány jí odmítly přiznat nárok na německý invalidní důchod z důvodu nedostatečného počtu let odpracovaných v Německu. Maria Grana-Novoa se, stejně jako E. Gottardo ve věci v původním řízení, chtěla za účelem zohlednění dob pojištění, které získala ve Švýcarsku, dovolat ustanovení úmluvy uzavřené mezi Spolkovou republikou Německo a Švýcarskou konfederací, jejíž použití bylo omezeno na německé a švýcarské státní příslušníky.

28 V první otázce Bundessozialgericht byl Soudní dvůr vyzván, aby se vyslovil k výkladu pojmu „právní předpisy“ uvedenému v čl. 1 písm. j) nařízení č. 1408/71. Soudní dvůr rozhodl, že úmluva uzavřená pouze jedním členským státem s jednou nebo více třetími zeměmi nespadá pod pojem „právní předpisy“ ve smyslu nařízení č. 1408/71. Druhá otázka Bundessozialgericht, týkající se zásady rovného zacházení, byla položena pouze pro případ kladné odpovědi na první otázku, takže Soudní dvůr ji neprozkoumával.

29 Vzhledem k tomu, že otázka položená v projednávané věci je zaměřena na použití zásad vyplývajících přímo z ustanovení Smlouvy, je třeba připomenout judikaturu Soudního dvora týkající se dvoustranných mezinárodních úmluv.

30 Pokud jde o úmluvu v oblasti kultury uzavřenou dvíma členskými státy, která vyhrazovala nárok na studijní stipendium pouze státním příslušníkům těchto dvou států, Soudní dvůr rozhodl, že článek 7 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství (Úč. vst. L 257, s. 2) ukládá orgánům obou členských států, aby rozšířily nárok na podpory na vzdělání, stanovené ve dvoustranné úmluvě, na pracovníky Společenství usazené na jejich území (viz rozsudek ze dne 27. září 1988, Matteucci, 235/87, Recueil, s. 5589, bod 16).

31 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že pokud by opatření přijatá v rámci provádění dvoustranné úmluvy, a to i úmluvy uzavřené mimo působnosti Smlouvy, mohlo bránit použití právního ustanovení Společenství, je každý členský stát povinen usnadnit použití tohoto ustanovení a za tímto účelem pomoci jakémukoliv jinému členskému státu, pro který vyplývá povinnost z práva Společenství (výše uvedený rozsudek Matteucci, bod 19).

32 Co se týče dvoustranné mezinárodní úmluvy o zamezení dvojího zdanění uzavřené mezi členským státem a třetí zemí, Soudní dvůr připomenul, že aťkoliv přímé daně spadají pouze do pravomoci členských států, tyto státy se nemohou vymanit z povinnosti respektovat pravidla Společenství, ale musejí vykonávat svou pravomoc v souladu s právem Společenství. Rozhodl tedy, že zásada vnitrostátního zacházení ukládá členskému státu, který je stranou takové úmluvy, aby přiznal stálým provozovnám společností, které mají sídlo v jiném členském státě, výhody stanovené v úmluvě za stejných podmínek, jaké se vztahují na společnosti, jež mají sídlo v členském státě, který je stranou úmluvy (viz v tomto ohledu rozsudek ze dne 21. září 1999, Saint Gobain ZN, C-307/97, Recueil, s. I-6161, body 57 až 59).

33 Z této judikatury vyplývá, že p?i pln?ní závazk? p?ijatých na základ? mezinárodních úmluv, bez ohledu na to, zda se jedná o úmluvu mezi ?lenskými státy, nebo o úmluvu mezi ?lenským státem a jednou nebo více t?etími zem?mi, musí ?lenské státy, s výhradou ustanovení ?lánku 307 ES, splnit povinnosti, které jim ukládá právo Spole?enství. Skute?nost, že t?etí zem? nemají povinnost dodržet žádnou povinnost vyplývající z práva Spole?enství, není v tomto ohledu relevantní.

34 Z výše uvedeného vyplývá, že pokud ?lenský stát uzav?e se t?etí zemí dvoustrannou mezinárodní úmluvu o sociálním zabezpe?ení, která stanoví, že pro nabytí nároku na dávky ve stá?í se zohlední doby pojišt?ní získané ve zmín?né t?etí zemi, základní zásada rovného zacházení ukládá tomuto ?lenskému státu, aby p?iznal státním p?íslušník?m ostatních ?lenských stát? stejné výhody, jako mají jeho státní p?íslušníci na základ? uvedené úmluvy, ledaže m?že objektivn? od?vodnit své odep?ení.

35 Z toho rovn?ž vyplývá, že výklad pojmu „právní p?edpisy“ uvedeného v ?l. 1 písm. j) na?ízení ?. 1408/71, který podal Soudní dv?r, nem?že vést k narušení povinnosti ?lenského státu spo?ívající v dodržování zásady rovného zacházení stanovené v ?lánku 39 ES.

K existenci objektivního od?vodn?ní

36 Je nesporné, že zpochyb?ní vyváženosti a vzájemnosti dvoustranné mezinárodní úmluvy uzav?ené mezi ?lenským státem a t?etí zemí m?že p?edstavovat objektivní od?vodn?ní toho, aby ?lenský stát, jenž je stranou této úmluvy, odmítl rozší?it na státní p?íslušníky jiných ?lenských stát? výhody, které vyplývají z uvedené úmluvy pro jeho státní p?íslušníky (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Saint Gobain ZN, bod 60).

37 Nicmén? INPS a italská vláda neprokázaly, že ve v?ci v p?vodním ?ízení by povinnosti, které jim ukládá právo Spole?enství, ohrožovaly povinnosti vyplývající ze závazk?, které Italská republika p?ijala v?i Švýcarské konfederaci. Rozší?ení nároku na zohledn?ní dob pojišt?ní získaných ve Švýcarsku pro nabytí nároku na italské dávky ve stá?í, které je uplat?ováno jednostrann? Italskou republikou, na pracovníky, kte?í jsou státními p?íslušníky jiných ?lenských stát?, totiž nijak neohrožuje práva, která vyplývají pro Švýcarskou konfederaci z italsko-švýcarské úmluvy, ani jí neukládá nové povinnosti.

38 Výhrady uplat?ované INPS a italskou vládou k od?vodn?ní jejich odmítnutí p?ipustit s?ítání dob pojišt?ní získaných E. Gottardo se týkají pouze možného zvýšení jejich finan?ních náklad? a administrativních obtíží souvisejících se spoluprací s p?íslušnými orgány Švýcarské konfederace. To nem?že od?vodnit nespln?ní povinností vyplývajících ze Smlouvy Italskou republikou.

39 Na otázku položenou p?edkládajícím soudem je tedy t?eba odpov?d?t tak, že p?íslušné orgány sociálního zabezpe?ení prvního ?lenského státu jsou povinny v souladu s povinnostmi v rámci Spole?enství, které pro n? vyplývají z ?lánku 39 ES, zohlednit pro ú?ely nabytí nároku na dávky ve stá?í doby pojišt?ní získané ve t?etí zemi státním p?íslušníkem druhého ?lenského státu, jestliže za stejných podmínek odvád?ní p?ísp?vk? zmín?né p?íslušné orgány na základ? dvoustranné mezinárodní úmluvy uzav?ené mezi prvním ?lenským státem a t?etí zemí uznávají zohledn?ní takových dob získaných jejich státními p?íslušníky.

K náklad?m ?ízení

40 Náklady vynaložené italskou a rakouskou vládou, jakož i Komisí, jež p?edložily svá vyjád?ení Soudnímu dvoru, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že ?ízení má, pokud jde o ú?astníky p?vodního ?ízení, povahu inciden?ního ?ízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu p?ed

vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR

o otázce, která mu byla předložena usnesením Tribunale ordinario di Roma ze dne 1. února 2000, rozhodl takto:

Příslušné orgány sociálního zabezpečení prvního členského státu jsou povinny v souladu s povinnostmi v rámci Společenství, které pro ně vyplývají z článku 39 ES, zohlednit pro účely nabytí nároku na dávky ve stáří doby pojištění získané ve této zemi státním příslušníkem druhého členského státu, jestliže za stejných podmínek odvádění příspěvků zmíněné příslušné orgány na základě dvoustranné mezinárodní úmluvy uzavřené mezi prvním členským státem a touto zemí uznávají zohlednění takových dob získaných jejich státními příslušníky.

Rodríguez Iglesias

Macken

von Bahr

Gulmann

Edward

La Pergola

Sevón

Wathelet

Skouris

Cunha Rodrigues

Timmermans

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 15. ledna 2002.

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias

* Jednací jazyk: italština